

Rijksinstituut voor Volksgezondheid
en Milieu
*Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport*

NIPT vanaf 1 april 2023: van aanvraag tot uitslag

Praktische informatie

De NIPT is vanaf 1 april 2023 onderdeel van het reguliere programma voor prenatale screening. Straks verloopt het hele proces - van aanvraag tot uitslag - grotendeels digitaal: sommige bloedafnameorganisaties werken volledig digitaal, andere gedeeltelijk. Mede daardoor zijn sommige zaken net iets anders geregeld dan je gewend bent.

Wat betekenen deze wijzigingen in de praktijk? En wat zijn de nieuwe afspraken rondom de registratie van de NIPT?

Toestemming vragen

Per 27 maart 2023 verandert binnen de gehele prenatale screening de manier van toestemming vragen voor het gebruik van gegevens en/of lichaamsmateriaal voor toekomstig wetenschappelijk onderzoek. Praktische informatie daarover vind je in de factsheet [Toestemming vragen \(bij NIPT en SEO\)](#). Kijk ook in de factsheet [De NIPT vanaf 1 april 2023](#). **Let op:** de TRIDENT-toestemmingsformulieren worden na 1 april niet meer gebruikt. Maar de reeds gearchiveerde formulieren moeten wel (minstens 20 jaar) bewaard blijven.

Betrouwbaarheid NIPT

Bepaalde factoren hebben invloed op de uitslag van de NIPT: deze is dan minder betrouwbaar.

Medische voorgeschiedenis

De uitslag van de NIPT is minder betrouwbaar als bij de zwangere sprake is van: SLE (Systemische Lupus Erythematosus), een leiomyoom (vleesboom) of het gebruik van laagmoleculaire heparine (bloedverdunner). Ook als de zwangere een maligniteit heeft, kan de NIPT minder betrouwbaar zijn. Als de maligniteit meer dan drie maanden geleden is, kan de zwangere gewoon een NIPT aanvragen. Dit dient dan ook geregistreerd te worden bij de aanvraag. Als de maligniteit van recentere datum is (dus nog aanwezig of korter dan 3 maanden geleden), dan is dit een exclusiecriteria en kan de zwangere niet meedoen aan de NIPT. Verwijs de zwangere in dat geval naar een Centrum voor Prenatale Diagnostiek.

Betrouwbaarheid NIPT

Bij een vanishing twin is er mogelijk een verhoogde kans op een fout-positieve uitslag. Er loopt nog een onderzoek naar testeigenschappen van de NIPT bij meerlingen en vanishing twins. Let op: als de echoscopist bij de termijnecho een vanishing twin opmerkt, moet de counselor dit bij de aanvraag registreren.

1. De aanvraag van de NIPT per 27 maart 2023

1.1 De aanvraag vanuit het bronsysteem of Peridos

Je kunt de NIPT op twee manieren aanvragen:

1 *Vanuit je eigen bronsysteem:* je kunt de hele aanvraag voor de NIPT versturen (de meeste handleidingen van de bronsystemen zijn ook te vinden op www.peridos.nl). Als Peridos het bericht niet accepteert vanwege een fout, krijg je daarover een melding in je eigen mailbox of die van je praktijk (dit is ook al zo bij het eerste trimester SEO). Check dan in Peridos wat er aan de hand is.

2 *Vanuit Peridos:* kan de aanvraag (nog) niet vanuit je eigen bronsysteem aangemaakt worden? Of heeft de zwangere geen BSN? Ga dan naar Peridos en doe daar de aanvraag (zie handleiding op www.peridos.nl). Je kunt het aanvraagformulier direct printen.

1.2 Nieuw: noteer in de aanvraag medische voorgeschiedenis en vanishing twin

Het is belangrijk dat je bij het aanvragen van de NIPT vanaf 27 maart 2023 gegevens noteert over de medische voorgeschiedenis van de zwangere en – indien van toepassing – of er sprake is van een vanishing twin. Zie kader hieronder.

1.3 Nieuw: aangeven voor welke bloedafnameorganisatie de zwangere kiest

In de aanvraag moet je voortaan aangeven voor welke bloedafnameorganisatie de zwangere kiest:

- Overleg met de zwangere waar ze voor de NIPT bloed wil laten afnemen.
- Alle bloedafnamelocaties waar ze terecht kan, staan vanaf 1 maart op www.peridos.nl/zoek-bloedafnameorganisatie.
- Elke **bloedafnamelocatie** valt onder een bepaalde **bloedafnameorganisatie**.
- Selecteer bij de aanvraag van de NIPT de naam van de bloedafnameorganisatie in het bronsysteem (of als je de aanvraag doet in Peridos, uiteraard daar). De zwangere kan bij elke NIPT-bloedafnamelocatie van de gekozen bloedafnameorganisatie terecht.

BSN

Als verloskundig zorgverlener ben je wettelijk verplicht om het BSN van de zwangere te checken. Doe dit altijd zorgvuldig om problemen bij de bloedafnamelocaties en NIPT-laboratoria te voorkomen.

Zwangeren zonder BSN kunnen ook kiezen voor de NIPT. Voorwaarde is wel dat ze verloskundige zorg in Nederland krijgen. Deze aanvragen moeten altijd in Peridos worden gedaan en niet vanuit het bronsysteem.

1.4 Nieuw: ander proces rond aanvraagformulier

Vanaf 27 maart geef je de zwangere een ander papieren formulier mee. Ook het proces is op enkele punten anders:

- Ga **altijd** naar Peridos om het aanvraagformulier te printen.
- Geef het aanvraagformulier vervolgens mee aan de zwangere. Er staat onder andere op vanaf wanneer de zwangere bloed mag laten afnemen. Wijs haar op die datum!
- Controleer samen met de zwangere op het geprinte aanvraagformulier of de juiste test erop staat (NIPT met of zonder nevenbevindingen) en of de naam van de bloedafnameorganisatie klopt.
- Vertel de zwangere dat ze haar aanvraagformulier en identiteitsbewijs moet meenemen naar de bloedafnamelocatie.
- De zwangere krijgt ook nog een (beveiligde) bevestigingsmail van Peridos met daarin specifieke gegevens over de aanvraag. Daarvoor is het wel nodig dat je haar e-mailadres en o6-nummer meestuurt met de aanvraag.

Aandachtspunten bij de aanvraag:

- Om de NIPT te kunnen aanvragen heb je een definitieve à terme datum nodig. Het dateren van de zwangerschap met de CRL is met een abdominale termijnecho het meest betrouwbaar tussen 10+0 en 12+6 weken.
- Verstuur de aanvraag pas naar Peridos als de zwangere is gecounseld en daadwerkelijk voor de NIPT heeft gekozen.
- De zwangere krijgt het papieren aanvraagformulier en de bevestigingsmail. Maar als verloskundig zorgverlener krijg je geen bevestiging dat de aanvraag in Peridos staat. Alleen als er iets fout is gegaan, krijg je een melding. Het is ook mogelijk om de status van een aanvraag op te zoeken.

Status

In Peridos staat aangegeven wat de status is van het onderzoek:

- Aangevraagd: bekend en foutloos in Peridos
- Aanvraag verstuurd: aanvraag verstuurd naar het verwijsplatform. Een verwijsplatform verzamelt de digitale aanvragen van Peridos en stuurt ze door naar de aangesloten bloedafnameorganisaties.
- Bij verwijsplatform (deze status is alleen van toepassing voor bloedafnameorganisaties die werken met digitale aanvragen): digitale aanvraag bekend bij het verwijsplatform.
- Bloed afgenomen: bloedafnamegegevens bekend in Peridos.
- Bij laboratorium: het NIPT-laboratorium heeft een bloedbuis gescand.
- Analyse: aanvraag verstuurd naar het NIPT-laboratorium.
- Uitslag: uitslag van het NIPT-laboratorium bekend in Peridos.
- Afgerond: Peridos heeft de uitslagbrieven gegenereerd.

En verder:

- Ingetrokken: de aanvrager heeft de aanvraag ingetrokken, dit kan tot de status 'Bij laboratorium'.
- Overschreven: bij tweede of volgende aanvraagbericht krijgt de eerste aanvraag de status 'Overschreven'.

Aandachtspunten bij het aanpassen of intrekken van de aanvraag:

- Het aanpassen of intrekken van de aanvraag is mogelijk tot het moment dat het NIPT-laboratorium de buizen heeft ontvangen. Als er bij de status van de aanvraag staat 'Analyse' kan het dus niet meer. Een voorbeeld: wilde de zwangere nevenbevindingen weten, maar is dat per ongeluk verkeerd aangekruist? Dan is het mogelijk de aanvraag aan te passen van 'geen nevenbevindingen' naar 'wel nevenbevindingen'. Maar let op: als de status staat op 'Analyse' of 'Afgerond' dan kan de keuze niet meer worden aangepast! Er moet een hertest worden gedaan, waarvoor een nieuwe bloedafname nodig is. Neem direct contact op met het NIPT-laboratorium, dan wordt de aanvraag voor een hertest direct mogelijk gemaakt.
- De contactgegevens van het NIPT-laboratorium staan op het aanvraagscherm in je bronsysteem of in Peridos. Vraag na overleg met het NIPT-laboratorium een hertest aan met nevenbevindingen: dat kan op dezelfde manier als bij de eerste aanvraag.

2. Bij de bloedafname

De zwangere regelt de bloedafname zelf (soms moet ze hiervoor een afspraak maken):

- Als de zwangere zich meldt bij de bloedafnamelocatie levert ze haar papieren aanvraagformulier in bij de bloedafnamelocatie: haar gegevens worden dan overgenomen van het papieren aanvraagformulier.
- Het kan zijn dat haar gegevens al in het systeem staan (als de bloedafnameorganisatie met digitale aanvragen werkt).

Veranderen van bloedafnameorganisatie

Alleen als het echt nodig is, kan de zwangere nog van bloedafnameorganisatie veranderen. Ze moet dit dan aangeven bij haar verloskundig zorgverlener. Het aanvraagformulier hoeft niet opnieuw geprint te worden.

Aandachtspunten bij de bloedafname:

Is de zwangere naar een bloedafnameorganisatie gegaan die met digitale aanvragen werkt? En heeft de bloedafnameorganisatie geen digitale aanvraag binnengekregen met daarin de gegevens van de zwangere? Dan krijgt de zwangere het advies om contact op te nemen met haar verloskundig zorgverlener. Check in dat geval eerst wat er precies aan de hand is:

- **Is de zwangere nog geen 10 weken zwanger?** Dan is de aanvraag nog niet vanuit Peridos doorgestuurd naar de bloedafnameorganisatie. De zwangere moet voor bloedafname wachten tot ze wel de termijn van 10 weken heeft bereikt.
- **Staat de aanvraag nog in concept in het bronsysteem?** Zorg dan dat je de aanvraag zo snel mogelijk definitief maakt en verstuurt.
- **Staat de zwangere bij de verkeerde bloedafnameorganisatie?** Dan kan de organisatie nog worden aangepast. De zwangere kan eventueel bij de locatie blijven wachten tot het geregeld is, maar dan moet je als verloskundig zorgverlener direct de naam van de bloedafnameorganisatie aanpassen in Peridos (het kan ook in het bronsysteem, dan moet je het bericht opnieuw naar Peridos versturen). Binnen enkele minuten zullen de gegevens dan bij de juiste bloedafnameorganisatie binnen zijn.
- **Is de aanvraag niet binnengekomen door een technische fout?** Dan zal de bloedafnameorganisatie eerst even afwachten en nog eens checken of de aanvraag is binnengekomen. Als het echt niet lukt, krijgt de zwangere het advies contact op te nemen met haar verloskundig zorgverlener. Stuur in dat geval een e-mail naar de Peridos Helpdesk.
- Blijkt bij de bloedafnamelocatie toch dat het BSN niet klopt en word je daarover gebeld door de zwangere? Neem dan contact op met de Peridos Helpdesk, www.peridos.nl/contact.

3. Uitslag geven

De afspraken over het geven van de uitslag aan de zwangere blijven bijna altijd hetzelfde. Er is één uitzondering. Als er een aanwijzing is voor een nevenbevinding, neemt de klinisch geneticus voortaan in alle gevallen en in alle regio's contact op met de counselor en daarna met de zwangere.

Dit is voortaan in alle regio's de werkwijze:

- Na het bericht van de klinisch geneticus regelt de counselor in het bronsysteem de verwijzing van de zwangere naar de klinisch geneticus van het Centrum voor Prenatale Diagnostiek.
- De klinisch geneticus nodigt de zwangere zelf uit voor een gesprek in een Centrum voor Prenatale Diagnostiek.
- Tijdens een uitgebreid gesprek in het Centrum voor Prenatale Diagnostiek krijgt de zwangere uitleg over de mogelijkheden.
- Om meer zekerheid te krijgen is vervolgonderzoek nodig. Dat is meestal een vruchtwaterpunctie of vlokcentest en GUO en/of een bloedonderzoek van de aanstaande ouders of alleen de moeder.

Meer weten?

Als je een vraag hebt over het aanvragen van de NIPT, de bloedafname, de bloedanalyse, het verwerken van de uitslagen: neem contact op met de Peridos Helpdesk via www.peridos.nl/contact.

Kijk voor een antwoord op veelgestelde vragen op www.pns.nl/professionals/nipt/veelgestelde-vragen.

Of zoek je antwoord op in een van de uitgebreide handleidingen op www.peridos.nl.

Dit is een uitgave van:

**Rijksinstituut voor Volksgezondheid
en Milieu**

Postbus 1 | 3720 BA Bilthoven
www.rivm.nl

januari 2023

In samenwerking met:

